

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 24 listopada 2025 r.

Poz. 8517

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.229.2025.5

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 19 listopada 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)

orzekam

nieważność § 3 uchwały nr XVII/129/2025 Rady Gminy Lubasz z dnia 23 października 2025 r. w sprawie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Lubasz za uczestnictwo w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych, szkoleniach i ćwiczeniach - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 23 października 2025 r. Rada Gminy Lubasz podjęła uchwałę nr XVII/129/2025 w sprawie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Lubasz za uczestnictwo w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych, szkoleniach i ćwiczeniach, zwaną dalej „uchwałą”.

Uchwałę podjęto na podstawie: „art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz.1153) w związku z art. 15 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2021r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2025r. poz. 244)”.

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 24 października 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Jak stanowi art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 244), zwanej dalej „ustawą”, strażak ratownik OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, otrzymuje, niezależnie od otrzymywanego wynagrodzenia, ekwiwalent pieniężny. W myśl art. 15 ust. 1a ustawy: „Ekwiwalent pieniężny otrzymują również: 1) kandydat na strażaka ratownika OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1, 2) strażak ratownik OSP, który brał udział w działaniach, o których mowa w art. 3 pkt 7 - stosownie do posiadanych przez gminę środków finansowych”. Zgodnie z treścią art. 15 ust. 2 ustawy: „Wysokość ekwiwalentu pieniężnego ustala, nie rzadziej niż raz na 2 lata, właściwa rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej «Monitor Polski» na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 i 1429) przed dniem ustalenia ekwiwalentu pieniężnego. Ekwiwalent pieniężny nalicza się za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny,

a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP - za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia. Ekwiwalent pieniężny jest wypłacany z budżetu właściwej gminy”.

Podkreślić należy, że badana uchwała stanowi akt prawa miejscowego. Zgodnie z treścią art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. Z kolei przepis art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obliguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w związku z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (por. wyrok NSA z 14 grudnia 2011 r., II OSK 2058/11). Z konstytucyjnej zasady praworządności i legalności aktów prawa miejscowego należy wyciągnąć także wniosek o zakazie powtarzania w aktach prawa miejscowego zapisów ustaw i ich modyfikacji, co potwierdza Naczelny Sąd Administracyjny w wyżej cytowanym wyroku: „powszechnie obowiązujący porządek prawny zostaje naruszony w stopniu istotnym nie tylko poprzez regulowanie przez gminę jeszcze raz tego, co zostało już uregulowane w źródle powszechnie obowiązującego prawa, lecz także modyfikowanie przepisu ustawowego, co możliwe jest tylko w granicach wyraźnie przewidzianego upoważnienia ustawowego”. Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalany przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa oraz innych przepisów regulujących daną dziedzinę.

W § 3 uchwały zapisano: „Podstawę do wypłacenia ekwiwalentu stanowić będzie: 1) przy akcjach ratowniczo - gaśniczych i ćwiczeniach - potwierdzenie przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Czarnkowie uczestnictwa ochotniczej straży pożarnej i czasu trwania działania ratowniczego, 2) przy szkoleniu - potwierdzenie czasu efektywnego szkolenia druha przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Czarnkowie lub podmiotu przeprowadzającego szkolenie”.

Zdaniem organu nadzoru powyższy przepis uchwały wykracza poza delegację ustawową, co stanowi istotne naruszenie prawa i skutkuje koniecznością stwierdzenia jego nieważności.

Przypomnieć należy, że właściwa rada gminy w art. 15 ust. 2 ustawy została upoważniona wyłącznie do ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla określonych w art. 15 ust. 1 i ust. 1a ustawy strażaków ratowników OSP i kandydatów na strażaków ratowników OSP. Ustanowienie w uchwale, że podstawą wypłacenia przedmiotowego ekwiwalentu jest „potwierdzenie przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Czarnkowie” (§ 3 pkt 1) czy też „potwierdzenie czasu efektywnego szkolenia druha przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Czarnkowie lub podmiotu przeprowadzającego szkolenie” (§ 3 pkt 2) nastąpiło zatem z przekroczeniem delegacji ustawowej.

Stanowisko organu nadzoru znajduje potwierdzenie w uzasadnieniu wyroku WSA w Poznaniu z 14 czerwca 2023 r., III SA/Po 88/23, w którym za przekroczenie delegacji ustawowej uznano ustalenie w uchwale rady, że „podstawą wypłacenia ekwiwalentu za udział w działaniach ratowniczych i akcjach ratowniczych jest potwierdzenie przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej (...) uczestnictwa w działaniu ratowniczym i akcji ratowniczej”.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Gminy Lubasz

Wójt Gminy Lubasz